

NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PADOME

Rīgā, 2021. gada 29.jūlijā

LĒMUMS Nr. 334/1–2 (18012000001521–2)

*Par administratīvā soda uzlikšanu
administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000001521*

Izskatot 2021. gada 3.jūnijā uzsākto administratīvā pārkāpuma lietu par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA “Radio 1”, reģistrācijas numurs 45403007181, darbībā, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes locekļi Ieva Kalderauska un Jānis Eglītis, piedaloties SIA “Radio 1” pārstāvei,

konstatē:

[1] Padome ir veikusi SIA “Radio 1” programmas “Radio 1” (Apraides atļauja Nr.AA-073/1, Darbības pamatnosacījumi Nr.AA-073/1–1) ietvaros 2021.gada 5.martā izplatītā raidījuma “Preiļu novada aktualitātes” atbilstības izvērtēšanu priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanas prasībām un konstatējusi turpmāk minēto.

[2] Programmas “Radio 1” ietvaros 2021.gada 5.martā no pulksten 16:10:00 līdz plkst. 16:48:50 tiek izplatīts raidījums “Preiļu novada aktualitātes”, kurā kā raidījuma dalībniece ir uzaicināta Preiļu novada domes priekšsēdētāja Maruta Plivda, kā arī konstatēts turpmāk minētais:

[2.1] Raidījuma gaitā ir jūtams tas, ka raidījuma vadītājs ar jautājumiem uzvedina raidījuma viesi M. Plivdu runāt par konkrētām lietām (teritoriālā reforma, iedzīvotāju labklājība, sociālā aprūpe, veselība un izglītība, kā arī pilsētas infrastruktūra un pilsētvide), kurās raidījuma dalībniece M. Plivda parāda, cik daudz labu darbu viņa, strādājot Preiļu novada domē, ir paveikusi līdz šim, kā arī raidījuma dalībniece M. Plivdai atļauj netraucēti izteikties par šiem tematiem. Bez tam raidījuma laikā vairākas reizes raidījuma vadītājs uzdod jautājumus tā, lai

uzsvērtu labos darbus, ko ir izdarījusi raidījuma dalībniece M. Plivda, lai raidījuma dalībniece varētu atkārtoti uzsvērt uz šo brīdi paveikto, kā arī to, kas ir plānots.

[2.2] 2021.gada 5.marta raidījumā “Preiļu novada aktualitātes” (saruna ar Preiļu novada domes priekšsēdētāju Marutu Plivdu) raidījuma vadītājs raidījuma viesei Marutai Plivdai ļāva netraucēti izteikties saistībā ar teritoriālo reformu, dažādu projektu īstenošanu Preiļu novadā, kā arī raidījuma vadītājs uzdeva jautājumus tā, lai izceltu deputāta kandidātes personības pozitīvās iezīmes un paveiktos labos darbus Preiļu novada un Preiļu novada iedzīvotāju labā.

[3] Ievērojot Pašvaldību domes vēlēšanu likuma 1.panta pirmo daļu Pašvaldību vēlēšanas 2021 notika 2021.gada 5.jūnijā.¹ Līdz ar to priekšvēlēšanu aģitācijas periods Pašvaldību vēlēšanas 2021 ilga no 2021.gada 6.februāra līdz 5.jūnijam.

[4] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā ir pieejama informācija², ka Maruta Plivda ir Pašvaldību vēlēšanu 2021 Preiļu novada deputāta kandidāte ar pirmo numuru partijas “LATGALES PARTIJA, Jaunā Vienotība” sarakstā.

[5] Tādējādi konstatējams, ka pārbaudāmais raidījums – 2021.gada 5.marta raidījums “Preiļu novada aktualitātes”, kurā piedalās deputātu kandidāte Maruta Plivda, ir ticis demonstrēts priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā.

[6] Izvērtējot 1.un 2. punktā konstatēto un 3., 4. un 5. punktā norādīto, 2021.gada 3.jūnijā Padome pieņēma lēmumu Nr. 263/1–2 (*lēmuma numurs administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēmā – 18012000001521-1*), ar kuru uzsāka administratīvā pārkāpuma procesu lietā par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35. panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu SIA “Radio 1” darbībā, tas ir, programmas “Radio 1” ietvaros 2021.gada 5.martā izplatītajā raidījumā “Preiļu novada aktualitātes”, tādejādi, iespējams, neievērojot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu.

[7] 2021.gada 4. jūnijā Padome nosūtīja vēstuli Nr. 27/6–7, ar kuru informēja SIA “Radio 1” par to, ka 2021.gada 3. jūnijā tika pieņemts lēmums Nr.263/1–2 par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu lietā Nr. 18012000001521, šo lēmumu nosūtot pielikumā un vienlaikus lūgusi SIA “Radio 1” izvērtēt Padomes konstatēto un sniegt paskaidrojumus minētajā lietā.

¹ Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/57839-republikas-pilsetas-domes-un-novada-domes-velesanu-likums>– aplūkots 29.07.2021.

² Pieejams: <https://pv2021.cvk.lv/pub/jekabpils-novads/kandidatu-saraksti/jauna-konservativa-partija>– aplūkots 29.07.2021

[8] 2021.gada 18.jūnijā Padome ir saņēmusi SIA “Radio 1” paskaidrojumus (*Padomē reģistrēti 18.06.2021 ar Nr. 23/6–7*), kuros SIA “Radio 1” pārkāpumu neatzīst, savu nostāju pamatojot ar turpmāk norādītajiem argumentiem:

[8.1] SIA “Radio 1” savos paskaidrojumos norāda, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pārbaudāmais 2021.gada 5.martā programmas “Radio 1” raidījums “Preiļu novada aktualitātes”, kurā piedalās Preiļu novada priekšsēdētāja Maruta Plivda, ir izplatīts priekšvēlēšanu aģitācijas laikā, tai pat laikā analizējot pašu Raidījumu, tika pieļauta satura un formāta kļūdaina interpretācija, tas ir, pirmkārt, kā izpaužas priekšvēlēšanu aģitācija, jo Lēmums nesatur atsauksmes uz konkrētām frāzēm un izteikumiem. Bez tam no Lēmuma motivācijas izriet, ka Maruta Plivda stāstīja par “teritoriālo reformu, iedzīvotāju labklājību, sociālo aprūpi, veselību un izglītību”, tas ir – par pilsētniekiem aktuālajiem jautājumiem. Turklāt izklāstīto problēmu klāsts pilnīgi sakrīt ar viņas kā domes priekšsēdētājas kompetenci un pienākumiem, kas tiek pamatots ar Preiļu novada pašvaldības 2009. gada 1. jūlija saistošo noteikumu Nr.2009/01 „Preiļu novada pašvaldības nolikums” 15. pantu, kurā tiek uzskaitīti Domes priekšsēdētāja pienākumi.

[8.2] Paskaidrojumos tiek norādīts, ka tā nav diskusijas programma, bet otrādi, Raidījumam ir informatīvs raksturs, kura mērķis Covid–19 esošo ierobežojumu laikā informēt iedzīvotājus par novada aktuālajiem notikumiem, pieņemtajiem nolēmumiem, nodrošinot klausītājiem iespējas neskaidrību gadījumā uzdot konkretizējošus jautājumus, izteikt konstruktīvus priekšlikumus un ierosinājumus.

[8.3] SIA “Radio 1” paskaidrojumos norāda, ka šāds programmas formāts ļauj saņemt informāciju no pirmavota, tas ir – no personām, kuras īsteno novada administratīvo pārvaldes funkciju, un droši vien var izskaidrot, nepieciešamības gadījumā arī pieņemto nolēmumu secību un galamērķi, jo dažreiz ir ļoti svarīgi izsekot notikuma vēsturi un jautājuma attīstības dinamiku. Protams, Raidījuma formāts pilnīgi izslēdz iespēju uzsākt ētera diskusiju un vēl jo vairāk par politiskiem aspektiem.

[8.4] Paskaidrojumos tiek norādīts arī, ka vadītāja uzdevums – nevis “uzsvērt raidījuma dalībnieces M.Plivdas labos darbus (...)”, bet otrādi – programmu ietvaros sekmēt noteiktā uzdevuma izpildi un informēt klausītājus par novada aktualitātēm. Pie tam Raidījumā netiek uzslavēta neviena konkrētā persona.

[8.5] SIA “Radio 1” paskaidrojumos norāda, ka Raidījums “Preiļu novada aktualitātes” tika veidots uz starp SIA “Radio 1” un Preiļu novada domi noslēgta līguma pamata (Pielikumā –

Līgums) un tur nav paredzētas tiesības izvēlēties ētera “viesus”. Taču Raidījuma novirzi un saturu (novada aktualitātes mēs stingri ievērojam un, izvērtējot to kopējā kontekstā ar Līguma saturu, konstatējams, ka tas nav vērsts ne uz vienas politiskas apvienības popularizēšanu).

[8.6] Tāpat SIA “Radio 1” paskaidrojumos tiek norādīts, ka pamatojums šāda raidījuma veidošanai ir Padomes izstrādātās *“Nacionālās elektroniskās plašsaziņas līdzekļu padomes vadlīnijas elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbībai priekšvēlēšanu aģitācijas laikā”*, kur 3.3.punkts nosaka, ka: *“Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā tikai izņēmumu gadījumos ir pieļaujams intervēt deputātu kandidātus kā neitrālus ekspertus vai vērtētājus par tematiku, kas neskar vēlēšanu aktualitātes. Katram šādam atspoguļojumam jābūt pamatotam acīmredzamu sabiedrisku interesi, kā arī jābūt redakcionāli izsvērtam, vērtējot godīgas vēlēšanu konkurences nodrošināšanas vajadzību.”* Raidījuma ietvaros Novada domes amatpersonas atbilstoši savai kompetencei ziņo par faktiem un notikumiem, kas pēc būtības nevar tikt uztverts kā kādas politiskas apvienības uzslavēšana.

[9] 2021.gada 20.jūlijā Padome nosūtīja SIA “Radio 1” vēstuli Nr. 39/6–7, ar kuru informēja, ka 2021.gada 29.jūlija Padomes sēdē tiks izskatīta administratīvā pārkāpuma lieta Nr. 18012000001521 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA “Radio 1” darbībā. Vienlaikus Padome informēja, ka SIA “Radio 1”, ka Padomes sēdē, kurā tiks izskatīta administratīvā pārkāpuma lieta Nr. 18012000001521, notiks attālināti, izmantojot programmu *MS Teams* un aicināja SIA “Radio 1” līdz 2020.gada 27.jūlijam informēt Padomi par kontaktpersonu, kura attālināti piedalīsies Padomes sēdē.

[10] Uz lietas izskatīšanu SIA “Radio” pārstāve bija pieslēgusies attālināti, izmantojot programmu *MS Teams*. Lietas izskatīšanas laikā SIA “Radio 1” pārstāve uzturēja iepriekš rakstiskajos paskaidrojumos norādīto pozīciju, kā arī paskaidroja, ka Raidījuma viesi Maruta Plivda uz Raidījuma izplatīšanas brīdi bija deputāta kandidāte, taču Raidījumā netika konkrēti runāts Raidījuma vieses M. Plivdas paveikto, Raidījuma dalībniece nerunāja par sevi un savu paveikto, bet par pašvaldības aktualitātēm, jo to nosaka domes priekšsēdētāja pienākumos noteiktais, līdz ar to Raidījuma viesi M. Plivda ir vienīgā, kurai ir visas tiesības sniegt ne tikai informāciju par operatīvajiem darbiem, bet arī runāt par plānoto. Papildus tam SIA “Radio 1” pārstāve norāda, ka, noklausoties Raidījumā, ir saprotams, ka tur tika runāts par pēdējā desmitgadē paveikto, līdz ar to Raidījumā izplatīto informāciju nevar uzskatīt par Raidījuma dalībnieces M.Plivdas paveikto. Bez tam SIA “Radio 1” pārstāve norādīja, ka vienīgais, kam

neesot pretargumentu, tas ir, laika periods, uz kuru Līgums par Raidījuma veidošanu tika noslēgts, un arī pie Līguma nekur neesot noteikts, ka nevar rādīt deputāta kandidātus. Uz Padomes jautājumu, kādēļ arī šajā lietā, līdzīgi kā ar Jēkabpils novada pašvaldību, Līgums tika noslēgts tieši uz priekšvēlēšanu aģitācijas laiku un vai tas nozīmē, ka novada aktualitātes ir svarīgas tikai priekšvēlēšanu aģitācijas periodā, bet nevis pirms vai pēc tam, uz ko SIA "Radio 1" pārstāve atbildēja, ka tas sakrīt ar administratīvo reformu un pašvaldībai par to vajadzēja ziņot un tā ir tikai sakritība. Uz Padomes jautājumu, kādēļ par Preiļu novada aktualitātēm tika veidots raidījums tieši "Radio 1" programmā, bet nevis "Radio Preiļi" programmā, ņemot vērā, ka "Radio Preiļi" arī ir SIA "Radio 1" programma, SIA "Radio 1" pārstāve atbildēja, ka atbilde uz šo jautājumu ir sniegta Raidījumā, bez tam tā esot viena administratīvā teritorija un Preiļos ir dzirdama arī "Radio 1" programma, kā arī tas esot darīts, lai veidotu vienotu saturu "Radio 1" programmā. Uz Padomes jautājumu, cik liels ir domes iespaids uz Raidījuma redakcionālo saturu un vai Raidījuma veidotājam ir iespēja arī izteikt kritisku informāciju par domes darbību, SIA "Radio 1" pārstāve atbildēja, ka Raidījums nav domāts, lai izteiktu kādu viedokli, jo Raidījums nav debašu vai diskusijas formā par konkrēto jautājumu, bet tas ir tikai informatīvs raidījums, līdz ar to negatīva vai kritiska informācija neatbilst raidījuma mērķim un raidījuma vadītāja mērķis bija panākt, lai Raidījumā sniegtā informācija būtu saprotama un objektīva, bez kāda vērtējuma, jo tā nav diskusijas programma.

Ievērojot minēto, Padome

secina:

[11] Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk arī – EPLL) 24.panta pirmā daļa nosaka: *"Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir brīvi un neatkarīgi programmu un raidījumu veidošanā un izplatīšanā, kā arī savā redakcionālajā darbībā, ciktāl tos ierobežo Latvijas Republikas Satversme, šis likums un citi likumi, valsts tehniskie standarti un Latvijai saistoši līgumi."* Saskaņā ar minēto tiesību normu Padomei nav tiesību iejaukties elektroniskā plašsaziņas līdzekļa redakcionālajā darbībā, programmu un raidījumu veidošanā, kamēr vien elektroniskais plašsaziņas līdzeklis darbojas likuma ietvaros.

[12] Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma (turpmāk – PAL) 1.panta 3.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācija ir *"politiskās partijas, politisko partiju apvienības, vēlētajū apvienības vai deputāta kandidāta reklamēšana plašsaziņas līdzekļos vai citādā veidā, ja tā satur tiešu vai*

netiešu aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko partiju, politisko partiju apvienību, vēlētāju apvienību vai deputāta kandidātu.”

[13] PAL 1.panta 4.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir *“laika posms no 120.dienas pirms vēlēšanām līdz vēlēšanu dienai. Ja Saeima ir atlaista vai atsaukta vai republikas pilsētas dome vai novada dome tiek atlaista, vai tiek izsludinātas atkārtotas vēlēšanas, priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir laika posms no vēlēšanu izsludināšanas dienas līdz vēlēšanu dienai.”* Konkrētajā gadījumā, ievērojot Pašvaldību domes vēlēšanu likuma 1.panta pirmajā daļā noteikto Pašvaldību vēlēšanas 2021 notika 2021.gada 5.jūnijā³. Līdz ar to priekšvēlēšanu aģitācijas periods Pašvaldību vēlēšanām 2021 sākās 2021.gada 6.februārī⁴.

[14] PAL 1.panta 6.punkts nosaka, ka slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir *“priekšvēlēšanu aģitācija, par kuru saņemta samaksa un kuras apmaksātājs (atlīdzības devējs) pretēji šā likuma noteikumiem nav norādīts.”*

[14.1] PAL 1.panta 5.punkts nosaka, ka *“samaksa – jebkāda atlīdzība, tai skaitā jebkuri mantiski labumi, pakalpojumi, tiesību nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādām tiesībām par labu citai personai u.c. (turpmāk arī – maksa)”*

[15] PAL 3.panta pirmā daļa nosaka, ka *“slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir aizliegta.”*

[16] PAL 11.panta *“Vispārīgie nosacījumi priekšvēlēšanu aģitācijai elektronisko plašsaziņas līdzekļu televīzijas un radio programmās”* astotā daļa nosaka, ka *“Pirms katras šajā pantā paredzētās priekšvēlēšanu aģitācijas un uzreiz pēc tās skaidri un nepārprotami paziņojams, kurš aģitācijas veicējs šo priekšvēlēšanu aģitāciju apmaksājis.”*

[17] Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) ir sagatavojis *“Informatīvo materiālu par priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem”* (turpmāk – KNAB informatīvais materiāls), kurā ir aprakstītas slēptās aģitācijas pazīmes:

“Jebkura publiska darbība, kuras mērķis ir tieši vai netieši publiski popularizēt kādu politisko partiju, vai to apvienību un deputāta kandidātu, aicinot par to balsot, vai arī paužot negatīva rakstura informāciju, aicinot balsot pret kādu politisko partiju vai deputāta kandidātu.

Piemēram:

1) informācija satur netiešu aicinājumu balsot “par” vai “pret” kādu politisko partiju vai deputātu kandidātu;

³ Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/57839-republikas-pilsetas-domes-un-novada-domes-velesanu-likums>– aplūkots 29.07.2021

⁴ Pieejams: <https://www.cvk.lv/lv/velesanas/pasvaldibu-velesanas/2021-gada-5-junija-velesanas> – aplūkots 29.07.2021.

- 2) informācijas sniegšana sabiedrībai par deputāta kandidāta politisko vai profesionālo darbību plašsaziņas līdzekļos, vides reklāmā vai citā publiski pieejamā veidā, it īpaši, ja pirms priekšvēlēšanu aģitācijas perioda šāda informācija netika sniegta vai tika sniegta retāk un mazākā apjomā, nekā tas tiek darīts priekšvēlēšanu aģitācijas periodā;
- 3) jebkuras formas vai jebkura veida publisks (sabiedrībai pieejams) paziņojums, publikācija vai pasākums, kura nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti;
- 4) partijas logo vai nosaukuma, kandidātu saraksta numura, nosaukuma vai citu līdzīgu vizuālu elementu iekļaušana publikācijā vai raidījumā;
- 5) ar partiju saistīta notikuma atspoguļošana, ja tam nav tiešas saistības ar konkrētas publikācijas, programmas, raidījuma saturu, vai arī tas ir tieši un nepārprotami veidots kādas partijas popularizēšanai;
- 6) partijas vai deputāta kandidāta parādīšanās bez pamatota iemesla. Piemēram, deputāta kandidāts tiek izmantots kā kāda notikuma galvenais komentētājs, tiek atspoguļoti sabiedrībai nenozīmīgi kandidāta privātās dzīves notikumi, lai palielinātu konkrētā kandidāta publicitāti u.c.;
- 7) publikācija vai raidījums ir vienpusīgs, tajā nav sabalansēti atspoguļoti iesaistīto pušu viedokļi, un nav mēģināts noskaidrot ekspertu viedokli;
- 8) žurnālists, neuzdodot konkrētus jautājumus, ļauj deputāta kandidātam netraucēti izteikties, izvēlēties sarunas tēmu un virzību, vai uzdod jautājumus, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes;
- 9) ēst gatavošanas, sporta vai tamlīdzīgs raidījums ar deputātu kandidāta parādīšanos saturā (gatavojot ēst vai runājot par sportu);
- 10) sociāla kampaņa vai komerciāla reklāma (tajā skaitā medija reklāma), kas satur netiešu aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko partiju vai deputātu kandidātu;
- 11) masu informatīvais līdzeklis satur informāciju ar viena vai tikai dažu politisko partiju vai to apvienību pārstāvju viedokļiem, intervijām komentāriem, arī tādiem, kas nav saistīti ar politisko darbu, bet saistīti ar kādu profesionālo sfēru; laikraksts vai kāds cits preses izdevums tiek izdots tikai priekšvēlēšanu aģitācijas periodā;
- 12) laikraksts vai kāds cits preses izdevums publicē priekšvēlēšanu aģitācijas materiālus par cenu, kas nesedz tā izdošanas izmaksas;
- 13) u.c.*.

*(*Informatīvajā materiālā veikto piemēru un pazīmju uzskaitījums nav pilnīgs, un var tikt konstatēti arī citi veida gadījumi.)”⁵*

[18] Monitoringa rezultāti liecina, ka deputāta kandidāte Maruta Plivda priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā tiešraidē piedalījās 2021.gada 5.marta raidījumā “Preiļu novada aktualitātes” (raidījums sākās pulksten 16:10:00 un beidzas 16:48:50) un tajā pauda savu viedokli visa raidījuma garumā.

[19] Minētajā raidījumā nav konstatēta tieša priekšvēlēšanu aģitācija no Marutas Plivdas puses, bet, kā norādīts KNAB informatīvajā materiālā, tad viena no slēptas aģitācijas pazīmēm ir – *“žurnālists, neuzdodot konkrētus jautājumus, ļauj deputāta kandidātam netraucēti izteikties, izvēlēties sarunas tēmu un virzību, vai uzdod jautājumus, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes;”⁶*

[19.1] 2021.gada 5.marta raidījumā “Preiļu novada aktualitātes” (saruna ar Preiļu novada domes priekšsēdētāju Marutu Plivdu) raidījuma vadītājs raidījuma dalībnieci Marutai Plivdai ļāva netraucēti izteikties saistībā ar teritoriālo reformu, dažādu projektu īstenošanu Preiļu novadā, kā arī raidījuma vadītājs uzdeva jautājumus tā, lai izceltu deputāta kandidātes personības pozitīvās iezīmes un paveiktos labos darbus Preiļu novada un Preiļu novada iedzīvotāju labā.

Konstatētais liecina, ka izplatītajos elektroniskā plašsaziņas līdzekļa raidījumos ir saskatāmas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes.

[20] Padome ir konstatējusi, ka par minēto raidījumu ir saņemta samaksa, to apstiprina SIA “Radio 1” paskaidrojumiem pievienotais Līgums, kas ir noslēgts 2021.gada 1.martā starp SIA “Radio 1” un “Preiļu novada domi” ir par Preiļu novada domes aktuālās informācijas ziņu sagatavošanu un apstrādi, atskaņošanu Jēkabpils “Radio 1” ēterā katru dienu un 2021.gada 2.martā pie Līguma ir noslēgta vienošanās Nr.1 par Raidījuma “Preiļu novada aktualitātes” sagatavošanu un pārraidīšanu programmā “Radio 1”. Augstāk secinātais ļauj izteikt pieņēmumu, ka raidījums ir ticis apmaksāts un tajā ir saskatāmas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, jo Raidījuma dalībniiece M.Plivda, izsakot savu viedokli, netiešā veidā izsaka aicinājumu balsot par sevi un partiju, kuras sarakstā viņa ir deputāta kandidāte. Tā kā izplatītajā raidījumā nav sniegta norāde, ka tiek veikta priekšvēlēšanu aģitācija, ir jākonstatē, ka minētajā 2021.gada 5.marta raidījumā ir vērojamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas

⁵ Pieejams: https://www.knab.gov.lv/upload/informativais_materials_10_02_2021.pdf – aplūkots 29.07.2021.

⁶ Pieejams: https://www.knab.gov.lv/upload/informativais_materials_10_02_2021.pdf – aplūkots 29.07.2021.

pažīmes. Papildus tam Padome konstatē, ka Raidījuma kopējais garums ir 38 minūtes un 50 sekundes, lai gan Līguma Vienošanas Nr. 1 paredz tikai Raidījuma sagatavošanu un izplatīšanu 25 (divdesmit piecu) minūšu garumā, kas nozīmē, ka 8 (astoņas) minūtes un 50 (piecdesmit) sekundes Raidījuma tika veidots uz SIA "Radio 1" rēķina, jo, kā zināms, tad raidījumu veidošana prasa zināmas finansiālas izmaksas, kuras kādam ir jāsedz.

[21] SIA "Radio 1" savos paskaidrojumos norāda, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pārbaudāmais 2021.gada 5.martā programmas "Radio 1" raidījums "Preiļu novada aktualitātes", kurā piedalījās Preiļu novada priekšsēdētāja Maruta Plivda, ir izplatīts priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā. Taču, analizējot pašu Raidījumu, tika pieļauta satura un formāta kļūdaina interpretācija. Pirmkārt, kā izpaužas priekšvēlēšanu aģitācija, jo Lēmums nesatur atsauces uz konkrētām frāzēm un izteikumiem. Bez tam no Lēmuma motivācijas izriet, ka Maruta Plivda statīja par "teritoriālo reformu, iedzīvotāju labklājību, sociālo aprūpi, veselību un izglītību", tas ir – par pilsētniekiem aktuālajiem jautājumiem. Turklāt izklāstīto problēmu klāsts pilnīgi sakrīt ar viņas kā domes priekšsēdētājas kompetenci un pienākumiem, kas tiek pamatots ar Preiļu novada pašvaldības 2009. gada 1. jūlija saistošo noteikumu Nr.2009/01 "Preiļu novada pašvaldības nolikums" 15.pantu, kurā tiek uzskaitīti Domes priekšsēdētāja pienākumi. Padome norāda, ka tas, ka Padome nav norādījusi atsauces uz konkrētām frāzēm un izteikumiem, kas parāda, kā izpaužas priekšvēlēšanu aģitācija, nav uzskatāms par iemeslu tam, ka Raidījumā nav notikusi priekšvēlēšanu aģitācija, jo gan Pārbaudes ziņojumā, gan Lēmumā par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu ir norādīts pamatojums tam, kā izpaužas slēptā priekšvēlēšanu aģitācija, jo tiek konstatēts, ka Raidījuma laikā tiek pausta tikai pozitīva informācija par Preiļu novada domes darbību 2020. gadā un 2021.gadā, no Raidījuma vadītāja puses tiek izcelta Raidījuma dalībnieces M.Plivdas padarītais darbs Preiļu novadā jautājumos, kas saistīti ar teritoriālo reformu, iedzīvotāju labklājību, sociālo aprūpi, veselību un izglītību, kā arī pati Raidījuma dalībiece izceļ savus darbus teritoriālās reformas jomā, novada infrastruktūras sakārtošanā. Kas attiecas uz to, ka Raidījumā izklāstīto problēmu klāsts pilnīgi sakrīt ar viņas kā domes priekšsēdētājas kompetenci un pienākumiem, to pamatojot ar Preiļu novada pašvaldības saistošajiem noteikumiem, Padomes ieskatā nav pietiekošs arguments, lai priekšvēlēšanu laikā uz Raidījumu aicinātu nākamo Pašvaldību vēlēšanu 2021 deputāta kandidātu, kurš gandrīz stundu ilgajā Raidījumā stāsta par to, kā viņas vadībā Preiļu novads ir attīstījies un ko sasniegjis. Bez tam no paskaidrojumiem pievienotā Līguma izriet, ka šis Līgums nav spēkā Raidījuma izplatīšanas laikā, jo minētā Līguma 8.1. punkts nosaka, ka:

“Līgums stājas spēkā 2021.gada 1.aprīlī un ir spēkā līdz 2021.gada 31.decembrim (ieskaitot).”

Tai pat laikā no Vienošanās Nr.1, kas noslēgta 2021.gada 2.martā izriet, ka Raidījums ir jāsaņem un jāpārtrauc 2021.gada 5.martā ar atkārtotumu 2021.gada 8.martā, neparedzot citu iepriekš minētās Līguma Vienošanās Nr.1 spēkā stāšanās datumu, līdz ar Padomes ieskatā SIA “Radio 1” noslēgtais Līgums ar Vienošanos Nr.1 rada šaubas par tā noslēgšanas datumu un spēkā stāšanās datumu. SIA “Radio 1” savos paskaidrojumos norāda arī, ka tā nav diskusijas programma, bet otrādi, Raidījumam ir informatīvs raksturs, kura mērķis Covid-19 esošo ierobežojumu laikā informēt iedzīvotājus par novada aktuālajiem notikumiem, pieņemtajiem nolēmumiem, nodrošinot klausītājiem iespējas neskaidrību gadījumā uzdot konkrētizojošus jautājumus, izteikt konstruktīvus priekšlikumus un ierosinājumus. Padomes ieskatā arī Raidījumā ar informatīvu raksturu var tikt uzaicināti vairāki Raidījuma viesi, kuri ir atbildīgi par Preiļu novadā notiekošajiem procesiem un nav amatpersonas, kas ir ievēlētas Preiļu novada domē no kādas partijas, kā arī pieaicināt neatkarīgus ekspertus. Papildus SIA “Radio 1” savos paskaidrojumos norāda, ka šāds programmas formāts ļauj saņemt informāciju no pirmavota, tas ir – no personām, kuras īsteno novada administratīvo pārvaldes funkciju un var izskaidrot, arī pieņemto nolēmumu secību un galamērķi. Protams, Raidījuma formāts pilnīgi izslēdz iespēju uzsākt ētera diskusiju un vēl jo vairāk par politiskiem aspektiem. Padome norāda, ka saskaņā ar EPLL 24.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka *“elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir brīvi un neatkarīgi programmu un raidījumu veidošanā un izplatīšanā, kā arī savā redakcionālajā darbībā, ciktāl tos neierobežo Latvijas Republikas Satversme, šis likums un citi likumi, valsts tehniskie standarti un Latvijai saistoši starptautiskie līgumi,”* taču tas nenozīmē, ka elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, priekšvēlēšanu aģitācijas laikā veidojot un izplatot savus raidījumus, nav jāvēro Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā noteiktos ierobežojumus. Konkrētajā gadījumā Padomes ieskatā SIA “Radio 1” ir brīva izvēle, kāda formāta raidījumus veidot, taču, kā jau iepriekš tika minēts, tad elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, veidojot raidījumus, ir jāievēro normatīvajos aktos noteiktie ierobežojumi, uzņemoties par to redakcionālo atbildību, kas ir noteikta EPLL 25.pantā, pretējā gadījumā elektroniskais plašsaziņas līdzeklis ir administratīvi atbildīgs par pieļautajiem normatīvo aktu pārkāpumiem. Kas attiecas uz to, ka šāds Raidījuma formāts neparedz uzsākt diskusiju, it sevišķi par politiskajiem aspektiem Padomes ieskatā nav noteicošais faktors, jo kā jau tas iepriekš tika minēts, tad elektroniskais plašsaziņas līdzeklis ir redakcionāli atbildīgs par Raidījumā izplatītās informācijas saturu arī priekšvēlēšanu aģitācijas periodā, neatkarīgi no izplatītā raidījuma

formāta. Bez tam Padomes ieskatā, lai nodrošinātu informācijas sniegšanu Preiļu novada iedzīvotājiem par aktualitātēm novadā, nav nepieciešams veidot raidījumu tieši intervijas formātā ar raidījumu viesi, kura kā domes priekšsēdētāja pārstāv savu politisko partiju, jo aktuālo informāciju var sniegt arī ziņu raidījumos vai raidījumos, kur piedalās pašvaldības amatpersonas, kuras nepieder kādam politiskajam spēkam. Paskaidrojumos tiek norādīts arī, ka vadītāja uzdevums ir nevis “izcelt deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes un viņa paveiktos labos darbus sabiedrības labā”, bet otrādi – programmu ietvaros sekmēt noteiktā uzdevuma izpildi un informēt klausītājus par novada aktualitātēm. Pie tam Raidījumā netiek uzslavēta neviena konkrētā persona. Padomes ieskatā SIA “Radio 1” paskaidrojumos iepriekš norādītais nav vērā ņemams, jo Raidījuma vadītājs Raidījuma laikā ļauj Raidījuma dalībnieci M.Plivdai netraucēti stāstīt, cik daudz viņas vadībā ir izdarīts, gatavojoties teritoriālajai reformai, kā arī, cik daudz ir apgūta Eiropas nauda un cik labi par šo Eiropas naudu tiek realizēti dažādi projekti, kas tiek novērtēti ne tikai Preiļos, kā arī uzsvērt savus labos darbus Preiļu novada un tās iedzīvotāju labā, piemēram, ceļu tehnisko projektu savlaicīga izstrāde, pilsētvides infrastruktūras uzlabošana, kā arī Raidījuma vadītājs Raidījumā izceļ Raidījuma vieses M.Plivdas mērķtiecību panākt dažādu projektu izpildi Preiļu novadā, uzdod komplementārus jautājumus un izsaka komplementāras piezīmes, piemēram, “ar tādiem cilvēkiem Latgale neiznīks” (Raidījumā pulksten 16:47:22) , tādejādi no Raidījuma konteksta ir saprotams, ka Raidījuma veidošanas mērķis bija parādīt, cik labi strādā Preiļu novada domes priekšsēdētāja, bet nevis sniegt Preiļu novada iedzīvotājiem informāciju par Preiļu novada aktualitātēm. SIA Radio 1” paskaidrojumos arī norāda, ka Raidījums “Preiļu novada aktualitātes” tika veidots uz starp SIA “Radio 1” un Preiļu novada pašvaldību noslēgta līguma pamata (Pielikumā – Līguma noraksts), un tur nav paredzētas tiesības izvēlēties ētera “viesus”. Taču Raidījuma novirzi un saturu (novada aktualitātes mēs stingri ievērojam, un, izvērtējot to kopējā kontekstā ar Līguma saturu, konstatējams, ka tas nav vērsts ne uz vienas politiskas apvienības popularizēšanu). Padome, iepazīstoties ar SIA “Radio 1” paskaidrojumiem pievienoto Līgumu un Vienošanās Nr.1, konstatē, ka SIA “Radio 1” paskaidrojumos norādītais, ka Līgumā nav paredzētas tiesības izvēlēties Raidījuma viesus, neatbilst patiesībai, jo Līguma Vienošanās Nr. 1 tekstā nekur netiek atrunāts par to, kurš būs Raidījuma viesis, ko pamato Vienošanās Nr. 1.1.punkts, kas nosaka, ka “Pasūtītājs uzdod, un Izpildītājs apņemas par samaksu sagatavot un pārraidīt raidījumu “Preiļu novada aktualitātes” 25 (divdesmit piecu) minūšu garumā Jēkabpils “RADIO 1” ēterā, kurš tiek translēts radio1.lv FB kontā un radio1.lv interneta portālā, 5/03/2021 ar atkārtojumu

8/03 11”’, turpmāk tekstā *Pakalpojums, saskaņā ar Līguma noteikumiem un Pasūtītāja norādījumiem*” un Līguma 3.2.punkta Izpildītājs apņemas: 3.2.2. apakšpunkts, kas nosaka, ka: *“Izpildītājs apņemas Pakalpojumu veikt atbilstoši Pasūtītāja prasībām.”* Tātad par konkrētu raidījumu viesu izvēli Līguma un Vienošanās Nr.1 tekstā nav atrunāts, bet ir norādīts, ka pakalpojums jāveic atbilstoši Pasūtītāja prasībām. Papildus iepriekš minētajam, Padome norāda, ka Līgums, kurā iekļauti nosacījumi, kas var ietekmēt elektroniskā plašsaziņas līdzekļa redakcionālo atbildību attiecībā uz Raidījuma viesu izvēli, nav spēkā un šādi Līguma nosacījumi jebkurā gadījumā neatbrīvo elektronisko plašsaziņas līdzekli no administratīvās atbildības par spēkā esošo tiesību normu pārkāpumiem, ne tikai priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā. SIA “Radio 1” paskaidrojumos arī norāda, ka pamatojums šāda raidījuma veidošanai ir Padomes izstrādātās *“Nacionālās elektroniskās plašsaziņas līdzekļu padomes vadlīnijas elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbībai priekšvēlēšanu aģitācijas laikā”*, kur 3.3.punkts nosaka, ka: *“Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā tikai izņēmumu gadījumos ir pieļaujams intervēt deputātu kandidātus kā neitrālus ekspertus vai vērtētājus par tematiku, kas neskar vēlēšanu aktualitātes. Katram šādam atspoguļojumam jābūt pamatotam acīmredzamu sabiedrisku interesi, kā arī jābūt redakcionāli izsvērtam, vērtējot godīgas vēlēšanu konkurences nodrošināšanas vajadzību.”* Raidījuma ietvaros Novada domes amatpersonas atbilstoši savai kompetencei ziņo par faktiem un notikumiem, kas pēc būtības nevar tikt uztverts kā kādas politiskas apvienības uzslavēšana. Padome norāda, ka no minētās Vadlīniju normas izriet, ka elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim priekšvēlēšanu aģitācijas laikā tikai izņēmuma gadījumos ir pieļaujams intervēt vēlēšanu kandidātus kā neitrālus ekspertus vai vērtētājus par tematiku, kas neskar vēlēšanu aktualitātes, pie nosacījuma, ja tam ir acīmredzama sabiedriska interese, kā arī tam ir jābūt redakcionāli izsvērtam, vērtējot godīgas vēlēšanu konkurences nodrošināšanas vajadzību. Konkrētajā gadījumā Padome uzskata, ka 2021.gada 5.marta raidījuma “Preiļu novada aktualitātes” tematikai izvēlētais raidījuma viesis Preiļu domes priekšsēdētāja M.Plivda nav vērtējama kā neitrāls eksperts vai vērtētājs, jo Preiļu domes priekšsēdētāja M.Plivda pati piedalās domes darbā, līdz ar to M.Plivdas viedoklis konkrētajos jautājumos ir subjektīvs un nevar būt neitrāls. Līdz ar to SIA “Radio 1” nepamatoti ir norādījusi uz Vadlīniju 3.3 punktu kā argumentu, kas apliecinātu SIA “Radio 1” darbību tiesiskumu konkrētajā gadījumā. Padomes sēdē SIA “Radio 1” pārstāve norādīja, ka Raidījuma dalībniece M.Plivda uz Raidījuma izplatīšanas brīdi bija deputāta kandidāte Pašvaldību vēlēšanās 2021, taču Raidījumā netika runāts konkrēti par raidījuma dalībnieces M.Plivdas paveikto, bet par

pašvaldības aktualitātēm, kā arī, ka Raidījumā tika sniegta informācija par to, kas ir izdarīts pašvaldībā pēdējo desmit gadu laikā. Padomes ieskatā Raidījumā izplatītā informācija ir cieši saistīta ar Raidījuma vieses M.Plivdas paveikto Preiļu novadā, jo Raidījuma dalībniece M.Plivda bija Preiļu novada domes priekšsēdētāja no 2014.gada 12.novembra⁷, kuras vadībā Raidījumā minētie darbi tika veikti, kā arī plānoti nākamie darbi. Bez tam Padome nevar piekrist tam, ka Raidījumā tika atspoguļota informācija par pēdējo desmit gadu laikā paveikto, jo Raidījumā tika runāts tikai par 2020.gadā paveikto un 2021.gada budžeta ietvaros plānoto. SIA “Radio 1” pārstāve Padomes sēdē norādīja, ka Raidījuma dalībniece M.Plivda kā Preiļu novada domes priekšsēdētāja vienīgā ir varējusi sniegt informāciju par operatīvajiem darbiem, kā arī runāt par plānoto nevis viņai, bet pašvaldībā, kā arī Līgumā nekur neesot bijis atrunāts, ka nedrīkst aicināt deputāta kandidātus. Padome norāda, ka nevar piekrist tam, ka domes priekšsēdētājam vienīgajam ir tiesības sniegt informāciju par pašvaldībā notiekošo un tās aktualitātēm, jo jebkurai juridiskajai personai, tajā skaitā pašvaldībai, ir tiesības pilnvarot kādu, kurš pārziņ domes darbu, izdodot pilnvaru. Bez tam Padomes ieskatā, ja SIA “Radio 1” pieņem redakcionālu lēmumu tieši par konkrētā viesi, kas ir deputāta kandidāts, aicināšanu uz Raidījumu, Raidījuma vadītājam ir jāveido raidījums profesionāli, neuzdodot komplementārus jautājumus un neizsakot komplementāras piezīmes, kā arī neļaujot Raidījuma viesei M.Plivdai netraucēti izteikties tikai par to, ko viņa pati ir ieplānojusi. Papildus tam, SIA “Radio 1” pārstāves norāde, ka Līgumā nekur neesot bijis atrunāts, ka uz Raidījumu nedrīkst aicināt deputātu kandidātus, Padome norāda, ka aģitācijas periodā raidījumos var piedalīties arī deputātu kandidāti, tomēr pirms šādu personu piedalīšanās raidījumos rūpīgi izvērtējama sabiedrības interese zināt tieši šīs personas viedokli, kā arī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa iespējas nodrošināt godīgus dažādu politisko spēku konkurences apstākļus. Kas attiecas uz to, ka SIA “Radio 1” par Raidījuma veidošanu un izplatīšanu Līgums tika slēgts tikai uz priekšvēlēšanu aģitācijas laiku, SIA “Radio 1” pārstāve Padomes sēdē atbildēt nevarēja, taču apgalvoja, ka tā esot sakritība, kas saistīta ar administratīvi teritoriālo reformu, par ko pašvaldībai vajadzēja ziņot. Padomes ieskatā šāds arguments nav pietiekošs un nevar tikt uzskatīts par attaisnojumu, kā arī tas neatbrīvo SIA “Radio 1” no redakcionālās atbildības. Padomes sēdē SIA “Radio 1” pārstāve arī norādīja, ka Raidījums nebija domāts, lai tajā tiktu izteikts viedoklis, jo tas ir tikai informatīvs raidījums, līdz ar to negatīva vai kritiska informācija neatbilst Raidījuma mērķim un Raidījuma vadītāja mērķis bija panākt, lai Raidījumā sniegtā

⁷ Pieejams: https://www.varam.gov.lv/sites/varam/files/data_content/preili_novads.pdf –aplūkots 29.07.2021

informācija būtu saprotama un objektīva. Padome nevar piekrist tam, ka Raidījumā, kas ir informatīva rakstura, it sevišķi, ja tas tiek veidots intervijas formātā, bet nevis kā ziņas, nedrīkst iekļaut negatīvu vai kritisku informāciju, tieši otrādi, Padomes ieskatā, ja Raidījums ir ar informatīvu mērķi izplatīt informāciju par aktualitātēm Preiļu novadā un tiek veidots intervijas formātā, tad Raidījuma vadītāja pienākums ir uzdot jautājumus tā, lai Raidījumā izplatītā informācija būtu objektīva un patiesa, bet nevis, lai tas labāk izskatītos un izklausītos.

[22] Vadlīniju 3.7. punkts nosaka, ka: “*Raidījumu veidotājiem jānošķir deputātu kandidātu aktivitātes no šo pašu personu kā valsts amatpersonu (piemēram, ministru, pašvaldības vadītāju, Saeimas amatpersonu) aktivitātēm. Atkarībā no raidījuma konteksta attiecīgā persona jāpiesaka vai nu kā vēlēšanu kandidāts vai kā valsts amatpersona. Ja deputāta kandidāts piedalās raidījumā kā amatpersona, raidījuma laikā nedrīkst tikt veikta priekšvēlēšanu aģitācija.*

Lemjot par vēlēšanu kandidāta, kurš vienlaikus ir arī valsts amatpersona, atspoguļošanu priekšvēlēšanu aģitācijas periodā, elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim jāizvērtē šādi kritēriji:

- *sabiedriskā interese zināt attiecīgās amatpersonas viedokli vai rīcību;*
- *šīs amatpersonas iepriekšējā atspoguļojuma intensitāte attiecīgajā raidījumā, kā arī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmā kopumā;*
- *nepieciešamība garantēt godīgus dažādu politisko spēku konkurences apstākļus priekšvēlēšanu aģitācijas periodā.”* No minētā Vadlīniju punkta izriet, ka elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim priekšvēlēšanu aģitācijas periodā aicinot deputātu kandidātu kā amatpersonu, raidījuma laikā nedrīkst tikt veikta priekšvēlēšanu aģitāciju, kā arī lemjot par vēlēšanu kandidāta, kurš vienlaikus ir arī valsts amatpersona, atspoguļošanu priekšvēlēšanu aģitācijas periodā elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ir jāizvērtē sabiedriskā interese zināt attiecīgās amatpersonas viedokli vai rīcību; šīs amatpersonas iepriekšējā atspoguļojuma intensitāte attiecīgajā raidījumā, kā arī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmā kopumā un šīs amatpersonas iepriekšējā atspoguļojuma intensitāte attiecīgajā raidījumā, kā arī elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmā kopumā; nepieciešamība garantēt godīgus dažādu politisko spēku konkurences apstākļus priekšvēlēšanu aģitācijas periodā. Konkrētajā gadījumā SIA “Radio 1”, veidojot un izplatot Raidījumu, Padomes ieskatā nav izvērtējusi šajā Vadlīniju punktā norādītos kritērijus attiecībā uz amatpersonas atspoguļojuma intensitāti Raidījumā, kā arī nepieciešamību garantēt godīgus dažādu politisko spēku konkurences apstākļus

priekšvēlēšanu aģitācijas periodā, jo Raidījuma dalībnieces M.Plivdas viedoklis par Preiļu novada aktualitātēm un paveiktajiem darbiem tika atspoguļots visa Raidījuma garumā un netika nodrošināta ne Raidījuma ietvaros, ne SIA “Radio 1” programmā kopumā netika garantēta godīgi dažādu politisko spēku konkurences apstākļi priekšvēlēšanu aģitācijas periodā. To pamato arī tas, ka SIA “Radio 1” programmā “Radio 1” tika izplatīts tikai viens raidījums “Preiļu novada aktualitātes” priekšvēlēšanu aģitācijas periodā ar vienu raidījuma viesi, kura ir deputāta kandidāte Preiļu novadā, ko pamato SIA “Radio 1” Facebook kontā izvietoto SIA “Radio 1” izplatīto raidījumu arhīvs.⁸ Bez tam Līguma Vienošanās Nr.1 1.2. punkts nosaka, ka: “Pakalpojuma izpildes termiņš: Pakalpojums jāsniedz no Līguma noslēgšanas brīža līdz 2021.gada 30.jūnijam.” Tas nozīmē, ka Raidījums bija pieejams visu priekšvēlēšanu aģitācijas laiku SIA “Radio 1” Facebook kontā un SIA “Radio 1” interneta vietnē: www.radio1.lv.

[23] Padomes ieskatā, lai novērtētu izdarītā administratīvā pārkāpuma būtiskumu, ir jāvērtē arī Raidījumā izplatītā satura publiskums. Raidījuma satura publiskums nozīmē, ka tas tiek izteikts atklāti, cilvēkiem pieejamā un saprotamā veidā, tas ir, citu personu klātbūtnē vai arī tādā veidā, ka arī klāt neesošas personas var ar tiem iepazīties. Vai raidījumā iekļautais saturs ir publisks, jāizlemj, ievērojot visu apstākļu kopumu – vietu, laiku, situāciju un citus apstākļus, kādos tas izteikts. Tas nozīmē, ka raidījuma saturs ir jāizplata publiskā, sabiedrībai pieejamā veidā, t.sk. internetā, tiešraidē elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos. Konkrētajā gadījumā Raidījums tika izplatīts SIA “Radio 1” programmā “Radio 1”, kā arī kā video versija tika izvietota Jēkabpils novada pašvaldības mājaslapas sadaļā “Jēkabpils Radio1” un “Radio 1” Facebook kontā, ir publisks un sasniedz plašu auditoriju, kas var būtiski ietekmēt Preiļu novada iedzīvotāju izvēli Pašvaldību vēlēšanās 2021. Bez tam Raidījums šī Lēmuma sastādīšanas brīdī vēl joprojām ir pieejams SIA “Radio 1” Facebook kontā sadaļā “Video”⁹, kā arī SIA “Radio 1” interneta vietnē www.radio1.lv sadaļā “Radio 1”¹⁰, kas nozīmē to, ka tas ir bijis pieejams visu priekšvēlēšanu aģitācijas laiku un tādejādi iepriekš minēti apstākļi ļoti būtiski varēja ietekmēt Pašvaldības vēlēšanu rezultātus Preiļu novadā. Tāpat pārkāpums uzskatāms par būtisku, jo tas aizskar sabiedrības intereses uz godīgām vēlēšanām. Padome norāda, ka raidījumos deputātu kandidātiem tiek dota iespēja netraucēti informēt auditoriju par visiem paveiktajiem un plānotajiem darbiem, tādejādi netieši aicinot balsot par viņu pārstāvošo politisko spēku.

⁸ Pieejams: <https://www.facebook.com/JekabpilsRadio1/videos> – aplūkots 29.07.2021

⁹ Pieejams: <https://www.facebook.com/521281681276224/videos/144798314167888> – aplūkots 29.07.2021

¹⁰ Pieejams: [https://www.radio1.lv/lv/Noskaties-atkartojuma/1/49378/Preilu-novada-aktualitates-\(2021-gada-5-marta-raidijums\)](https://www.radio1.lv/lv/Noskaties-atkartojuma/1/49378/Preilu-novada-aktualitates-(2021-gada-5-marta-raidijums)) – aplūkots 29.07.2021

Vienlaikus šāda rīcība neveicina viedokļu daudzveidību programmā, samazina auditorijas iespējas veidot objektīvu viedokli par vēlēšanu kandidātiem kopumā un, iespējams, var ietekmēt vēlēšanu rezultātus. Arī tiesa iepriekš ir atzinusi, ka, *“likumā minētie ierobežojumi nodrošina vēlētāju brīvas gribas formēšanos. Brīvu vēlēšanu principa tvērumš attiecas ne tikai uz balsošanas brīdi, bet arī uz vēlētāju gribas veidošanos priekšvēlēšanu periodā (skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 3.novembra spriedumu lietā Nr.SA-5/2006). Atbilstoši judikatūrā norādītajam, nenoliedzami, ka jebkurā demokrātiskā valstī presei tiek garantēta vārda brīvība, taču šī brīvības īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību. Proti, tā var tikt pakļauta tālākām formalitātēm, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā (skat. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018.gada 26.februāra sprieduma lietā Nr.C12096213, SKC-23/2018 9.2.punktu). Līdz ar to Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā valsts noteikusi slēptās priekšvēlēšanu aģitācijas aizliegumu, lai sasniegtu leģitīmu mērķi – aizsargāt demokrātisko valsts iekārtu un vēlētāju brīvas gribas formēšanos, un šis ierobežojums ir sociāli nepieciešams un samērīgs.”*¹¹ Ievērojot visu minēto, izdarītais pārkāpums uzskatāms par būtisku.

[24] Vērtējot Raidījuma laikā izplatīto informāciju, kas saistīta ar Preiļu novada pašvaldības aktualitātēm, ir konstatējams saturs, kas nepārprotami parāda Raidījuma dalībnieces M.Plivdas labos darbus Preiļu novada iedzīvotāju labā, kā arī tiek izcelta Raidījuma dalībnieces M.Plivdas personības pozitīvās iezīmes, jo Raidījumā tika izplatīta informācija tikai pozitīva informācija par notikumiem Preiļu novadā un atzīmēts kādas darbības tika veiktas tieši pateicoties tam, ka Raidījuma dalībnieces M.Plivda ir Preiļu novada domes priekšsēdētāja, kā piemēram, cik nopietni notiek gatavošanās teritoriālajai reformai, kāds atbalsts tiek sniegts Preiļu novada iedzīvotājiem, cik labi tiek apgūta Eiropas nauda un īstenoti vairāk kā 44 projekti 21 miljona *euro* apmērā. Līdz ar to Padome secina, ka SIA “Radio 1” programmas “Radio 1” 2021.gada 5.marta raidījumā “Preiļu novada aktualitātes” atspoguļotā informācija nepārprotami un būtiski pārkāpj PAL 3.panta pirmo daļu.

[25] Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma (turpmāk arī – AAL) 132.pantu institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai to izdarījusi pie atbildības saucamā persona, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir

¹¹ Latvijas Republikas Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021.gada 18.februāra spriedums lietā Nr.1801200000620.1.

nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Pamatojoties uz AAL 11.panta pirmajā daļā noteikto, ja personas izdarītais administratīvais pārkāpums konkrētajos apstākļos nav radījis tādu apdraudējumu tiesiski aizsargātajām interesēm, lai par to piemērotu sodu (maznozīmīgs pārkāpums), amatpersona var neuzsākt administratīvā pārkāpuma procesu, bet, ja tas ir uzsākts, amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa jebkurā stadijā var to izbeigt, nepiemērojot sodu. Šajā gadījumā amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa, ja to atzīst par lietderīgu, izsaka personai aizrādījumu. Aizrādījums nerada tiesiskas sekas.

[26] Juridiskās personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta atbildība, otrkārt, vai juridiskā personā veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009). Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 25.pantu *“elektroniskie plašsaziņas līdzekļi uzņemas redakcionālo atbildību. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu redakcionālā atbildība šā panta izpratnē ir efektīva kontrole gan attiecībā uz raidījumu izvēli, gan attiecībā uz to organizāciju programmās un katalogos. Šie noteikumi neattiecas uz programmu retranslāciju.”* Tā kā SIA “Radio 1” pati veido savu programmu un attiecībā uz programmas ietvaros izplatītajos raidījumos uzaicināmo viesu izvēli pieņem redakcionālus lēmumus, SIA “Radio 1” bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasībām un tā, lai tiktu nodrošināta godīga vēlēšanu konkurence. No minētā secināms, ka SIA “Radio 1” bija iespēja Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā neaicināt Preiļu novada domes vēlēšanu deputāta kandidāti no partijas “LATGALES PARTIJA, Jaunā Vienotība” taču, ja tika izdarīta izvēle par labu tieši šādam studijas viesim, bija nepieciešams nodrošināt, ka raidījuma vadītājs, ievērojot žurnālistikas kvalitātes standartus, spēj profesionāli vadīt interviju, ietekmējot tās gaitu, tematus un izvairoties no aģitāciju saturošas informācijas paušanas tās laikā. Padome uzskata, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu raidījumos, kuri tiek veidoti un izplatīti priekšvēlēšanu aģitācijas laikā, kā viesi aicināt deputātu kandidātu izteikties par jautājumiem, kuri skar Preiļu novada aktualitātes, atzīmēt izdarītos labos darbus un raidījuma gaitā uzdot komplimentārus jautājumus un izteikt pozitīvas piezīmes un atzinīgus vārdus, kas reklamē raidījuma viesi personību, ir nepieļaujami, jo tādā veidā notiek slēpta priekšvēlēšanu aģitācija par attiecīgo raidījuma viesi un viņa pārstāvēto partiju “LATGALES PARTIJA, Jaunā Vienotība”.

Ievērojot visu minēto un vērtējot to, secināms, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas varētu būt par pamatu lietvedības izbeigšanai (AAL 119.pants), lietā nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, kā arī konstatētais pārkāpums nav uzskatāms par maznozīmīgu, un tādēļ SIA "Radio 1" konkrētajā gadījumā nav atbrīvojama no administratīvās atbildības (AAL 11.panta pirmā daļa), un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtošanās, Padome uzskata, ka nepieciešams SIA "Radio 1" piemērot administratīvo sodu. Padomes ieskatā ar administratīvā soda palīdzību SIA "Radio 1" tiks motivēta savā turpmākajā darbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu.

[27] Ievērojot iepriekš minēto un izvērtējot lietā esošās ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā, Padome secina, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis SIA "Radio 1" programmas "Radio 1" 2021.gada 5.marta raidījumā "Preiļu novada aktualitātes", ir pārkāpis Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu, tādējādi izdarot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu – *"Par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojanos vai uzskaites kārtības neievērošanu elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības jomā piemēro naudas sodu fiziskajai personai no desmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt līdz tūkstoš četrsimt divdesmit naudas soda vienībām."* AAL 16.panta otrā daļa nosaka, ka *"viena naudas soda vienība ir pieci euro."* No minētā izriet, ka par PAL 35.panta otrās daļas pārkāpumu juridiskām personām var piemērot naudas sodu no 500 euro līdz 7 100 euro.

[29] AAL 19.panta pirmā daļa nosaka, ka *"sodu par administratīvo pārkāpumu piemēro ietvaros, ko nosaka likums vai pašvaldību saistošie noteikumi, kuros paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu."*

[30] AAL 19.panta otrajā daļā noteikts, ka *"nosakot administratīvā soda veidu un mēru, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pie atbildības saucamās personas personību (juridiskajai personai — reputāciju), mantisko stāvokli, pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus."* Nosakot soda apmēru, Padome ņem vērā turpmāk norādītos apsvērumus:

[30.1] Izdarītā pārkāpuma raksturs:

1) Pārkāpums radies, jo SIA "Radio 1" neveica visus iespējamus pasākumus Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļas noteikumu ievērošanai un veidojot šo raidījumu sekmēja aģitāciju saturošas informācijas izplatīšanu par raidījuma

viesi M.Plivdu, konkrēti, raidījuma dalībnieci M.Plivdai uzdodot komplementārus jautājumus un izsakot atzinīgus vārdus par viņas labajiem darbiem Preiļu novada iedzīvotāju labā. SIA "Radio 1" nav apzinājusies savu darbību prettiesisko raksturu un nav paredzējusi pārkāpuma sekas iestāšanās iespēju, kaut gan tās varēja un vajadzēja paredzēt;

- 2) Izdarītais pārkāpums nav uzskatāms par tādu, kas radies tehnisku iemeslu dēļ;
- 3) Izdarītais pārkāpums uzskatāms par būtisku, jo pārkāpums veikts ar mērķi maldināt personas, kurām aģitācija adresēta, konkrēti, Preiļu novada iedzīvotāji un ietekmētas sabiedrības intereses uz godīgas vēlēšanu izvēles izdarīšanu un godīgu vēlēšanu norisi.
- 4) SIA "Radio 1" pārkāpums ir vērtējams kā pirmreizējs. Vienlaikus minētais pārkāpums ir veikts ar mērķi maldināt personas, kurām aģitācija adresēta, jo raidījuma viese netika pieteikta kā nākamā Preiļu novada domes deputāta kandidāte un tas var atstāt ietekmi uz sabiedrisko domu un vēlēšanu rezultātiem. Turklāt, Padome, izvērtējot raidījumu, ņem vērā arī to, ka minētais raidījums ir izskanējis publiski un sasniedzis lielu sabiedrības daļu. Ievērojot šo, kā arī iepriekš 23.punktā minēto, uzskatāms, ka SIA "Radio 1" izdarītās darbības kvalificējamas kā būtisks pārkāpums.

[30.2] Pārkāpuma izdarīšanas apstākļi:

- 1) nav konstatējams, ka pārkāpums būtu radies tehniskas kļūdas dēļ;
- 2) pie atbildības saucamā persona nav mēģinājusi novērst pārkāpumu.

[30.3] Pie atbildības saucamās personas personība (reputācija):

- 1) pie atbildības saucamās personas attieksme pret izdarīto pārkāpumu – neizprot pārkāpuma rakstura būtiskumu un nav veikusi darbības, lai novērstu izdarīto pārkāpumu;
- 2) SIA "Radio 1" ir sniedzis paskaidrojumus administratīvā pārkāpuma lietā Padomes noteiktajā termiņā;
- 3) attiecībā uz SIA "Radio 1" darbību pēdējā gada laikā Padomē ir ierosināta vēl 1 (viena) administratīvā pārkāpuma lieta, kura uz šī Lēmuma pieņemšanas brīdi ir izskatīšanas stadijā. Abas iepriekš minētās administratīvā pārkāpuma lietas SIA "Radio 1" tika ierosinātas par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma pārkāpumiem. No iepriekš minētā ir secināms, ka SIA "Radio 1" darbībā vairākkārtīgi Pašvaldību vēlēšanu 2021 priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā konstatēta Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma pārkāpšana.

[30.4] Pie atbildības saucamās personas mantiskais stāvoklis:

Saskaņā ar publiski pieejamo SIA "Radio 1" gada pārskatu 2020.gadā apgrozījums ir bijis 39315 euro, bet 2020.gadu SIA "Radio 1" ir noslēgusi ar 6355 euro lielu peļņu.

[30.5] Administratīvo atbildību pastipriņoši vai mīkstinoši apstākļi: nav konstatējami.

[30.6] Juridiskas personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009).

[30.7] Saskaņā ar AAL 13.pantu "*Administratīvais sods ir ietekmēšanas līdzeklis, kas tiek piemērots administratīvo pārkāpumu izdarījušajai personai, lai aizsargātu sabiedrisko kārtību, atjaunotu taisnīgumu, sodītu par izdarīto pārkāpumu, kā arī atturētu administratīvo pārkāpumu izdarījušo personu un citas personas no turpmākas administratīvo pārkāpumu izdarīšanas.*"

[30.8] Pieņemot lēmumu par soda mēra apjomu, Padome ņem vērā Padomes Vadlīnijas sankciju piemērošanā par administratīvajiem un reklāmas pārkāpumiem. Ņemot vērā lietas apstākļus, kā arī to, ka pārkāpums saistīts ar godīgas vēlēšanu konkurences nodrošināšanas vajadzību un uzskatāms par būtisku. Par būtiskiem pārkāpumiem saskaņā ar Padomes vadlīnijās noteikto juridiskām personām piemērojams naudas sods no 701 līdz 1420 naudas soda vienībām jeb 3505 līdz 7100 euro. Ņemot vērā iepriekš minēto, Padome uzskata par nepieciešamu piemērot administratīvo sodu 760 (septiņi simti sešdesmit) naudas soda vienības jeb EUR 3800,- (trīs tūkstoši astoņi simti *euro*) apmērā, kas uzskatāms par soda apmēru, kas nenodara SIA "Radio 1" ar pārkāpumu nesamērojamus materiālus zaudējumus, vienlaikus stimulējot SIA "Radio 1" un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus turpmāk ievērot PAL prasības attiecībā uz priekšvēlēšanu aģitācijas nosacījumu ievērošanu.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otro daļu un Administratīvās atbildības likuma 151.panta 1.punktu, kā arī 153.panta pirmo daļu, Padome

n o l e m j :

1. Sodīt elektronisko plašsaziņas līdzekli SIA “Radio 1”, reģistrācijas numurs 45403007181, par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu 2021.gada 5.martā, uzliekot naudas sodu 760 (septiņi simti sešdesmit) naudas soda vienības jeb EUR 3800,– (trīs tūkstoši astoņi simti *euro*) apmērā.
2. Pieņemto lēmumu paziņot SIA “Radio 1”.

Administratīvais sods jāsamaksā 1 (viena) mēneša laikā zemāk norādītajā bankas kontā:

Saņēmējs: Valsts kase

Reģistrācijas Nr.90000050138

Konta Nr. LV78TREL1060001019900

Saņēmēja banka: Latvijas Banka

Bankas BIC: TREL LV22

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 166.panta pirmo un otro daļu, kā arī 168.panta pirmo daļu persona, kura saukta pie administratīvās atbildības šo lēmumu desmit darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tās juridiskās adreses, iesniedzot sūdzību Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 262.pantu termiņš lēmumā noteiktā naudas soda labprātīgai izpildei pilnā apmērā tiek noteikts 1 (viens) mēnesis no dienas, kad lēmums ir stājies likumīgā spēkā. Naudas soda brīvprātīgas izpildes kārtība ir noteikta Administratīvās atbildības likuma 263.pantā.

Gadījumā, ja naudas sods labprātīgi netiek samaksāts šajā lēmumā noteiktajā termiņā, tad saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 269.panta pirmo daļu iestāde pēc naudas soda brīvprātīgas izpildes termiņa beigām nekavējoties nodod lēmumu par sodu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU